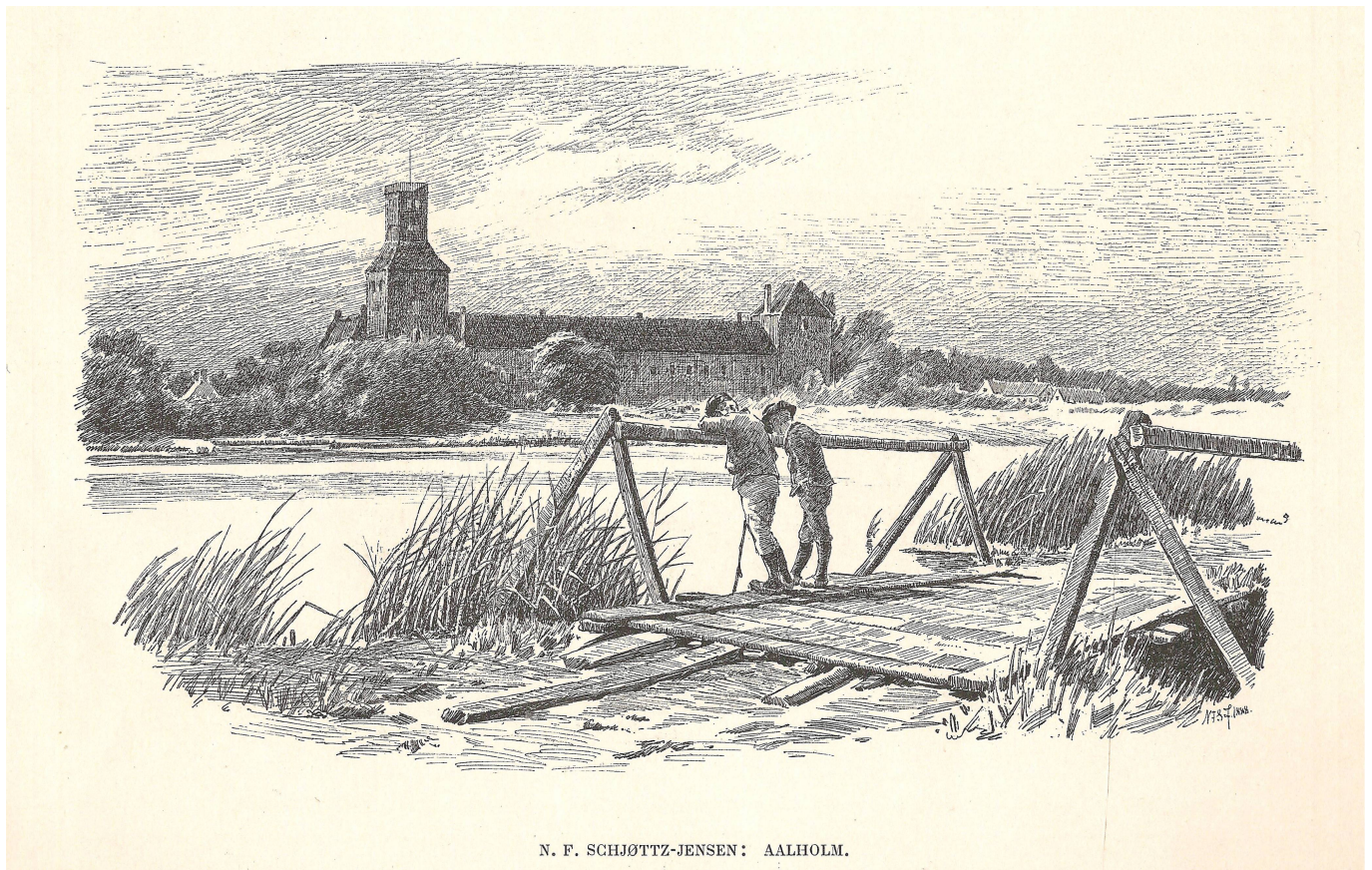

Teksten om Nysted i:

DANMARK I SKILDRINGER OG BILLEDER AF DANSKE FORFATTERE OG KUNSTNERE UDGIVET AF M. GALSCHIØT - KØBENHAVN P. G. PHILIPSENS FORLAG THIELES BOGTRYKKERI 1893

Teksten af C. Govertz Jensen

Man kan nu ærgre sig frem, sejle eller gaa, men paa en eller anden Maade maa man se at komme over til Nysted, naar man en Gang er her ude. Byen er jo rigtignok ikke stor og heller ikke ærværdig ved sine gamle Bygninger, dertil er den brændt af alt for ofte; men den ligger højt og smukt ved en lille hyggelig Vig af Østersøen, har en anselig Kirke med Taarn og Spir og Gravhvælving over døde Lensmænd fra Aalholm, og endelig Skov i Syd, fersk Vand i Nord. Hvad kan man saa forlange mere? Det er i Virkeligheden en hyggelig lille Rede og ubetinget den kønnest beliggende By paa Lolland. Men den formaar ikke at fastholde den rejsendes Opmærksomhed - fordi Aalholm ligger tæt op ad den. Hvem bryder sig om en beskeden By, naar man ved at gaa nogle Skridt kan naa ud til denne underlige gamle Borg, der har huset Prinser og Dronninger, jærnklaedte Riddere og favre Adelsfrøkner, der har udholdt Belejringer og Storme, været berendt og indtaget, og i Aarhundreder har behersket hele Lolland?

Billedet er tegnet i 1888 set fra "Alverdens gang"s østlige begyndelse. På dette tidspunkt har der tilsyneladende været et gennemløb fra Rørsøen til Slotssøen under broen.

Hovedbygningen i det mindste har oplevet alt dette. Dens favntykke Mure skriver sig fra den graa Oldtid, ingen ved, hvem der har lagt dens Grundvold, men Bygmesteren maa i det seneste have været en Mand fra det 14de Aarhundrede; ti Hertug Kristofer, Valdemar Atterdags Søn, residerede paa Borgen 1360 - 63, og før hans Tid havde Johan den Milde den i Pant tillige med hele Resten af Provinsen.

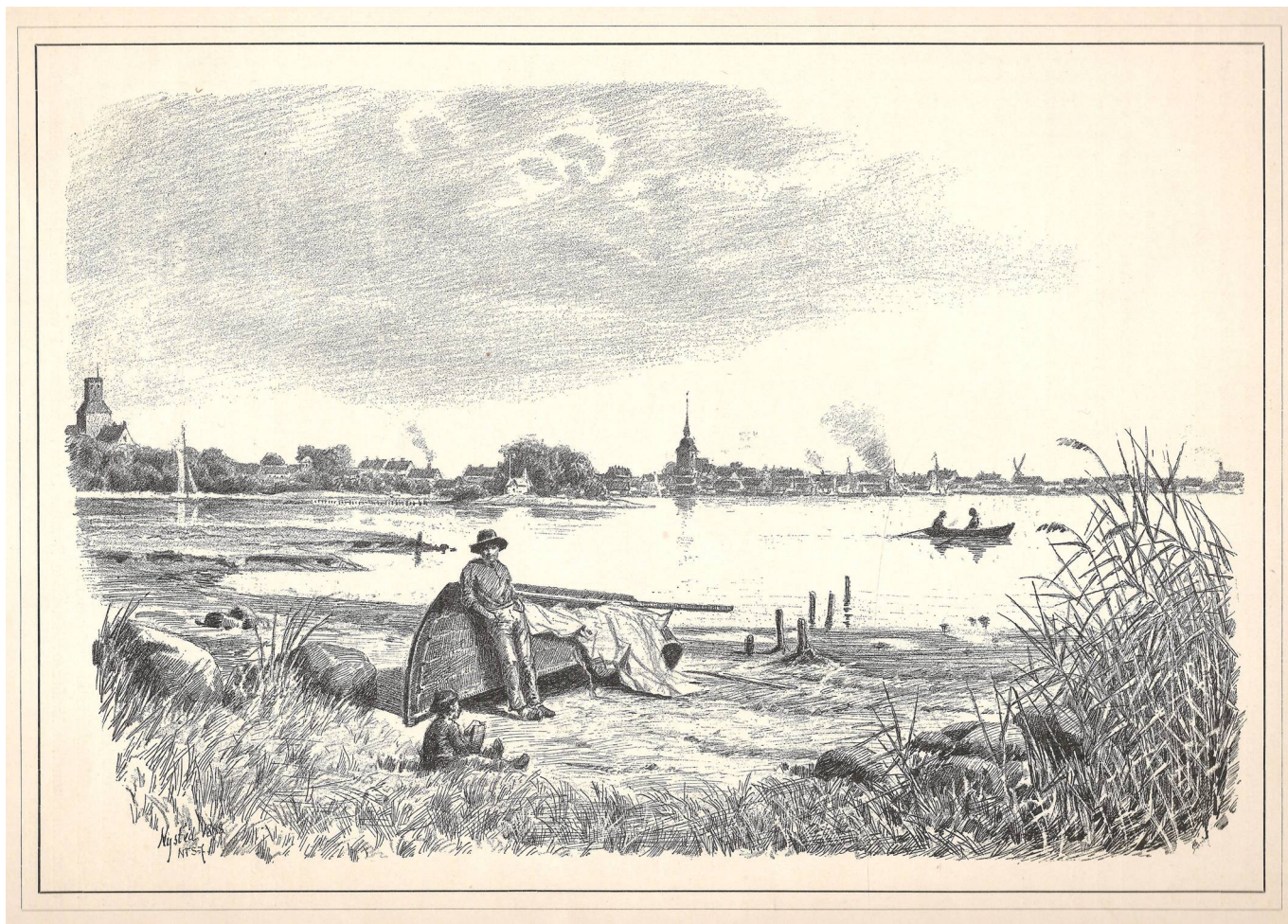
Den har i gamle Dage været en stærk Fæstning med sine Volde og omhyggelig opmurede Grave, især da den nu udtørrede Slotssø sørgede for Forsvaret fra den ene Side, medens Østersøen dannede det yderste Udenværk mod den anden. Alligevel lykkedes det Borgerne i Nysted at tage den, da de, som

saa mange andre Borgere, rejste sig for Kong Kristian den anden; men de beholdt den kun i to Aar, saa var den Tragedie, som kaldes Grevens Fejde, spillet til Ende.

Der er noget, fængslende over denne gamle Lensborg, men det skyldes dens Alder og dens Krønike. Ellers er den store Bygning tung og skummel, og de to kullede Taarne, der er tilbage, er ikke bedre. Borgen har været et Babylon i Miniatur, selvsikker, bred og utilgængelig, uden Spor af Anlæg for at forene det behagelige for øjet med det nyttige, et Bjærg af brændte Sten, mindende om Teglovn. Men det var jo netop saadan, vore gamle Adelsmænd vilde have deres Hjem. Det solide havde deres Hjærte, Skønhedshensyn var for det 15de Aarhundrede utilladelig Luksus. De kom først med i Løbet af det følgende Aarhundrede, da Renæssancen fik sin Blomstringstid her hjemme. Derfor er der noget saa ægte over denne gamle Bygning, derfor vækker den slumrende Minder og historiske Reminiscenser, som man i vor travle Tid ellers sjælden falder paa at grave op.

Den nuværende Besidder er i Færd med at lade Borgen gennemgribende restaurere, og dertil trængte den hårdt. Den uheldige Overbygning, det ene Taarn havde faaet bliver forhaabentlig saa ogsaa fjernet. En videnskabelig tidligere Ejer havde indrettet sig et Observatorium deroppe, men ikke i fjærneste Maade bekymret sig om, at dette blev i Stil med Bygningen eller for Resten med noget som helst andet.

Haven, der ligger lidt sydvest for Slottet, er ogsaa noget for sig, helt forskellig fra andre Haver. Den er i Grunden mest et botanisk Anlæg og som saadant overordentlig vellykket. Den gemmer en Mængde sjældne Planter og Træer, og ved sine ypperlige Læforhold har den været i Stand til at skaffe en stor Del af disse en Udvikling, der er enestaaende saa langt mod Nord. Magnolie- og Tulipantræerne og navnlig en Platan, tyk som en Eg, falder i øjnene, men der er foruden dem mange andre Sjældenheder, som det vilde blive for vidtløftigt her at opregne. Den naturlige Skønhed i Anlægget og Skoven, der støder op til det, glemmer man næsten at lægge Mærke til for alt det uventede, der møder øjet. Over hele denne Ejendom er der noget, der virker saaledes, at man egentlig slet ikke kan blive færdig med den.

Er man rejst sin Vej, ønsker man at vende tilbage for at se mere eller bedre. Medens man er der, forta-ber man sig i det hele og glemmer at lægge Mærke til Enkelthederne. Totalindtrykket skal man nok be-holde, det paatrænger sig, saa det bliver en fast bestanddel af ens Hjærne.

Fra Nysted gennem Vantore med dets diminutive Søer og hen mod Guldborgsund er det efter lolland-ske Forhold kønt at gaa. Landet ligger vel ikke højt, men dog altid højere, end man er vant til her ovre, og Spasereturen kan man ende i smukke Skove, der støder til Guldborgsund. Eller man kan blive ved at gaa i disse, glæde sig over de enkelte Udkig, der aabner sig over det blaa Sund, som skiller Lolland fra Falster, og over alle den lollandske Skovs Ejendommeligheder. Eller ogsaa kan man gøre en Udflugt ind i Landet til de Frejlev Skalke, og af en af de indfødte høre Sagnet om, hvorledes deres Forfædre narre-de Kongen ved at kalke de røde Øren paa Studen, som de skulde levere, kridhvide. Men er man først derinde, gør man bedst i at følge Landevejen til man naar Fuglsang. Denne Herregaard er lige saa ny, som Aalholm er gammel. Siden 1840 er den opført to Gange fra Grunden af, sidst i „gotisk“ Stil, altsaa med takkede Gavle, Fløje og Kviste. Den er sikkert meget korrekt, men hvad kan det hjælpe en Herre-gaard, at den er gotisk, naar den tillige er fra igaar, og man absolut synes, at man kan se det paa den. Tiden vil komme den til Hjælp; men foreløbig er det rimeligvis Ejeren en Trøst, at den er bekvemt og godt indrettet lige til de uendelig lange Avlsbygninger, og fremfor alt, at den er Midtpunktet i et præg-tigt Gods med Skov og Ager af betydelig Udstrækning.